

Uğur M.D., Murat Geyik M.D., Mehmet Kaya M.D., Güner Dağlı M.. Characteristics of the injuries of Syrian refugees sustained during the civil war. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg*, May 2017. Vol. 23 No. 3.

2. Parks, C.L., Schroeder, M.E. Military anesthesia trainees in WWII at the University of Wisconsin: their training, careers, and contributions. *Anesthesiology*. 2013 May;118(5):1019–27.

3. Waisel, D.B. The role of World War II and the European theater of operations in the development of anesthesiology as a physician specialty in the USA. *Anesthesiology*. 2001 May;94(5):907–14

4. Bhattacharya, P.K., Nair, S.G., Kumar, N., Natarajan, P., Chhanwal, H. Critical care as a career for anaesthesiologists. *Indian J Anaesth*. 2021 Jan;65(1):48–53

5. Jonathan, L. Benumof; War Produces Anesthesiologists. *Anesthesiology* 2007; 106:638

6. Ter Avest, E., Ragavan, D., Griggs, J., Dias, M., Mitchinson, S.A., Lyon, R. Haemodynamic effects of a prehospital emergency anaesthesia protocol consisting of fentanyl, ketamine and rocuronium in patients with trauma: a retrospective analysis of data from a Helicopter Emergency Medical Service. *BMJ Open*. 2021 Dec 20;11(12)

7. Albert, J. Varon, Charles, E. Smith. *Essentials of Trauma Anesthesia*, second edition. Cambridge University Press, 2018.

УДК 616-001.4-089.5:615.21/22]"364"

**КОМБІНАЦІЯ КЕТАМІН-ФЕНТАНІЛ-РОКУРОНІЙ-ПРОПОФОЛ:
ОСОБЛИВОСТІ АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПОСТРАЖДАЛИХ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ**

Говорова О.В., Ярославська С.М., Басманов С.М.,
Хамбір І.О., Головатюк Д.В., Єрофєєва Я.В.

*Відділення анестезіології з палатами післяопераційного спостереження, НДСЛ
Охматдит, Київ-Україна*

*Кафедра анестезіології та інтенсивної терапії НМУ ім. О.О. Богомольця
Кафедра дитячої хірургії НМУ ім. О.О.Богомольця*

Актуальність: Під час війни багато мирних жителів отримали та продовжують отримувати важкі поранення від вогнепальної зброї, вибухових пристроїв і потрапляння уламків. Тому вибір препаратів для адекватного анестезіологічного забезпечення, зменшення побічних ефектів під час оперативного втручання та в післяопераційному періоді при важким травмах воєнного часу, завжди залишається актуальним питанням [2, 3]. Комбінація кетамін-фентаніл-рокуроній використовувалась при політравмах в мирний час [6]. Через це оптимальний вибір препаратів для наркозу, знеболення та релаксації у

пацієнтів різних вікових груп залишається важливим при травмах внаслідок воєнних дій та катастроф.

Методи: проспективне дослідження постраждалих внаслідок воєнних дій, що поступили до НДСЛ «Охматдит» в період з 24 лютого 2022 по 31 травня 2022 та потребували анестезіологічної підтримки. Неінвазивний та інвазивний моніторинг. Шкала ВАШ. Для анестезіологічного забезпечення вивчалось використання комбінації кетамін-фентаніл-рокуроній та пропофол для індукції.

Результати: Під спостереженням знаходився 41 пацієнт віком від 10 днів до 84 років, що отримали мінно-вибухові, уламкові та вогнепальні комбіновані травми та потребували анестезіологічного забезпечення при втручаннях. Всього було проведено 111 загальних анестезій. Більш детальному аналізу підлягали 54 анестезії, які були розділені на 2 групи: 1 група – загальна анестезія з використанням фентанілу, рокуронію та пропофолу (36 наркозів), 2 група – наркоз з використанням комбінації кетамін-фентаніл-рокуроній та пропофолу (18 випадків). За даними вимірювання артеріального тиску епізоди гіпотензивної відповіді в групі, де використовувалась комбінація кетамін-фентаніл-рокуроній, реєструвались у 2 осіб (11 %). В той час як в групі, де не використовували кетамін, епізоди зниження тиску >20% відзначались у 15 пацієнтів (41,6 %).

Висновки: Індукція анестезії при травмах внаслідок воєнних дій із застосуванням комбінації кетамін-фентаніл-рокуроній та пропофолу попереджала значні зміни систолічного артеріального тиску у більшості пацієнтів, у 89 % наркозів. З чого можна зробити висновок про більший рівень безпеки застосування дослідженого методу індукції в даній категорії пацієнтів.

Ключові слова: *Ketamine, Fentanyl, Rocuronium, War-related Trauma, Anesthesiology, Child, Adult.*

СТУДЕНТСЬКА СЕКЦІЯ

УДК 613.86:616-071-053.2](477.41-1-074)"364"

ВПЛИВ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Лойко Л.В., Колесник А.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м. Київ)

Актуальність. На сьогоднішній день актуальною проблемою є вплив ризиків, пов'язаних з війною, життям у зоні конфліктів на здоров'я. Військові дії впливають на здоров'я не лише напряму – поранення, травми, смерть, а й опосередковано. Через гострий стрес, невідповідні умови життя, небезпеку навколишнього середовища, таку як нерозірвані боєприпаси та пошкоджені будівлі, відсутній або обмежений доступ до комунікацій, продуктів харчування та води,